

аспірант, Рогова Н.В.

Аспірант ДВНЗ «УАБС НБУ» Боженко А.С.

ПРОГРАМНО-ЦІЛЬОВИЙ МЕТОД ЯК ФАКТОР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОГО РОЗПОДІЛУ БЮДЖЕТНИХ РЕСУРСІВ

У сучасних умовах волатильності світової економіки а також ресурсних обмежень особливого значення набуває інформація для прийняття своєчасних і раціональних рішень, можливість на стадії планування проводити сценарні розрахунки і здійснювати превентивний контроль витрат, їх відповідності цілям та завданням, поставлених державними органами влади всіх рівнів. Бюджетування, яке орієнтується на результат (або програмно-цільовий метод), у сфері централізованих фінансів дає змогу вирішувати багатогранні завдання управління фінансами, концентрувати фінансування на пріоритетних напрямках, досягненні поставлених цілей і одержанні запланованих результатів.

Сучасні уявлення про бюджетування, орієнтованому на результат, беруть початок в концепції програмно-цільового планування, що активно розвивалася в 60-80-х роках ХХ століття в СРСР, і системі PPBS (Планування - Програмування - Бюджетування), розробленої в США в кінці 50-х – початку 60-х років для оптимізації розподілу ресурсів у рамках бюджетних обмежень. Надалі бюджетування, орієнтоване на результат, безперервно розвивалося і було впроваджено у більшості країн Організації економічного співробітництва і розвитку, серед яких Австралія, Великобританія, Нідерланди, Нова Зеландія, Норвегія, США, Швеція та інші. Наближення української бюджетної системи до стандартів європейських країн ставить перед собою ряд задач однією із першочергових є відтворення бюджетного процесу на демократичних та ринкових засадах. В перше десятиліття незалежності України практика бюджетування не забезпечувала прозорості, відкритості та гнучкості бюджетного процесу, що створювало умови для неефективного використання

бюджетних коштів, безвідповідальності владних структур за отримані результати, порушення основних економічних принципів – ефективності та результативності.

Базуючись на досвіді зарубіжних країн, можна стверджувати, що на сьогодні основною метою у перебудові системи контролю повинна бути зміна ідеології бюджетного процесу, а звідси і контролю, спрямованого на результат, а не на процес, тобто виконання визначених завдань і отримання конкретних результатів на засадах ефективного використання бюджетних ресурсів.

Формування бюджету заради результатів є не лише зміною методу фінансового планування, а й складовою загальних змін у процедурі здійснення державних завдань та контролювання результатів діяльності. Орієнтація на виконання є не простою ревізією бюджетних процесів, а процесом зміни стилю управління, контролю та поведінки у державному секторі. Бюджетне планування, орієнтоване на результат, містить такі елементи як децентралізація бюджету, контрольованість, стеження за виконанням, ефективність витрачання коштів, а також управлінську незалежність та відповідальність.

Держава поступово починає переходити на систему цільового бюджетного планування. Так починаючи з 2003 року державний бюджет України формується і виконується за програмно-цільовим методом з використанням паспортів бюджетних програм, а починаючи з 2003 року ГоловКРУ здійснює аудит ефективності виконання бюджетних програм.

В кожній державі здійснюється власний підхід до планування та виконання бюджету, враховуючи специфіку національної економіки та сучасні умови соціально-економічного розвитку. Але, поряд із тим, кожна країна бажає досягти найбільш ефективного використання бюджетних коштів, а також забезпечувати в повному обсязі досягнення цілей, на які було виділено грошові кошти. Питання ефективності використання бюджетних коштів на сьогодні є надактуальним і для України. Адже ефективність управління бюджетними ресурсами є запорукою стабільності економіки, забезпечення необхідних темпів економічного зростання й рівня суспільного добробуту, а також дотримання інтересів національної безпеки держави.